

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
« 01 » 09 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВЕ ПРАВО

напрямок підготовки «6.030401 Правознавство»

інститут, факультет, відділення Інститут суспільства

2015 – 2016 навчальний рік

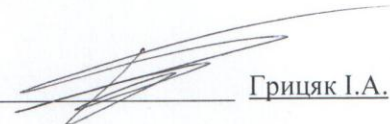
Робоча програма навчальної дисципліни Фінансове право для студентів галузі знань 0304
«Право», напряму підготовки «6.030401 Правознавство»

Розробник:

Нашинець-Наумова Анфіса Юріївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавства
Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри правознавства Інституту суспільства.
Протокол від « 27 » серпня 2015 року № 1.

Завідувач кафедри правознавства

 Грицяк І.А.

Соколовська С.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0304 «Право»	Нормативна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки
	Напрямок підготовки 6.030401 «Правознавство»	
Модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Рік підготовки 3-й
Змістових модулів - 2		Семестр 5-й
Загальна кількість годин – 108		Лекції 22 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Семінарські 20 год
		Модульний контроль 6 год
		Самостійна робота 60 год
		Вид контролю Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - дати уявлення студентам про фінансове законодавство України та сприяти оволодінню основними положеннями діючого законодавства. Розкрити основні засади управління державними фінансами та механізму його здійснення. Навчити працювати з першоджерелами та застосовувати їх у практичній діяльності. Розвивати прагнення аналізувати фінансову ситуацію в державі та давати їй правову оцінку.

Завдання:

- Навчити студентів вільно орієнтуватися в діючому фінансовому законодавстві України.
- Відпрацювати сутності юридичної термінології.
- Уточнити особливості фінансової відповідальності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теорію фінансів і фінансового права, правові фінансової діяльності Української держави і місцевих самоврядувань, компетенцію органів державної влади і місцевого самоврядування у сфері фінансів;
- правові основи конкретних фінансово-правових інститутів;

вміти:

- визначити суть правової проблеми у сфері фінансової діяльності Української держави і місцевих самоврядувань;
- правильно визначити правові основи, які регулюють відповідні фінансові відносини;
- запропонувати шляхи для вирішення проблеми правового регулювання;
- аргументовано висловити свою правову позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру державних органів;
- висловити свої правові аргументи з посиланнями на акти податкового законодавства у скарзі до відповідного державного органу чи у позовній заяві до суду;
- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію з питань фінансового права.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Фінансова діяльність держави

Тема 1. Предмет, метод, система та джерела фінансового права

Предмет фінансового права. Метод фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Система і джерела фінансового права.

Тема 2. Фінансова діяльність держави, її правові аспекти

Поняття фінансової діяльності держави. Принципи та правові методи фінансової діяльності держави. Фінансова політика.

Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини

Фінансово-правові норми: види, структура, зміст. Фінансово-правові відносини: функції, суб'єкти, об'єкти та особливості фінансово-правових відносин.

Тема 4. Правові основи фінансового контролю в Україні

Призначення та суть фінансового контролю. Види і методи фінансового контролю. Органи і організації фінансового контролю

Тема 5. Відповідальність за порушення фінансового законодавства

Фінансово-правові санкції. Позовна давність щодо не внесених податків і зборів. Порядок стягнення не внесених у строк податків і зборів. Адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства. Кримінальна відповідальність

Змістовий модуль II. Правове регулювання державних доходів та видатків

Тема 6. Бюджетне право і бюджетний устрій України

Поняття бюджету та його структура. Бюджетна класифікація. Бюджетна система України. Доходи та видатки Державного бюджету України. Доходи та видатки місцевих бюджетів.

Тема 7. Бюджетний процес в Україні

Поняття та зміст бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Порядок складання бюджету. Бюджетна резолюція. Бюджетний дефіцит. Порядок розгляду проекту бюджету. Порядок затвердження бюджету. Зміст Закону “Про державний бюджет”. Порядок виконання бюджету. Державне Казначейство. Звітність про виконання бюджетів

Тема 8. Податкове право і податкова система України

Податкове право в системі фінансового права. Джерела фінансового права. Характеристика Податкового кодексу України. Податкова система. Поняття, ознаки та функції податку. Правовий механізм податку. Загальна характеристика податків та зборів (обов'язкових платежів), що справляються в Україні.

Тема 9. Правове регулювання банківської діяльності

Джерела банківського права. Банківська система України. Правовий статус Національного банку України. Банківське регулювання і банківський нагляд

Тема 10. Правове регулювання цін та ціноутворення

Зміст державного регулювання цін і тарифів. Функції та елементи ціни. Система цін. Органи ціноутворення.

Тема 11. Правові засади державного кредиту

Поняття і функції державного кредиту. Внутрішній державний борг. Державне регулювання ринку цінних паперів. Форми державного внутрішнього кредиту

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Р	Л	СЗ	МК	ІР	СР
Модуль 1							
Змістовий модуль І. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ							
1	Предмет, метод, система та джерела фінансового права	4	2	2			
2	Фінансова діяльність держави, її правові аспекти	4	2	2			
3	Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини	4	2	2			
4	Правові основи фінансового контролю в Україні	4	2	2			
5	Відповідальність за порушення фінансового законодавства	35	2		3		30
	Разом за змістовим модулем 1	51	10	8	3		30
Змістовий модуль ІІ. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ							
1.	Бюджетне право і бюджетний устрій України	4	2	2			
2.	Бюджетний процес в Україні	4	2	2			
3.	Податкове право і податкова система України	4	2	2			
4.	Правове регулювання банківської діяльності	4	2	2			
5.	Правове регулювання цін та ціноутворення	4	2	2			
6.	Правові засади державного кредиту.	37	2	2	3		30
	Разом за змістовим модулем 2	57	12	12	3		30
	Усього годин	108	22	20	6		60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль І. Фінансова діяльність держави		
1	Предмет, метод, система та джерела фінансового права	2
2	Фінансова діяльність держави, її правові аспекти	2
3	Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини	2
4	Правові основи фінансового контролю в Україні	2
Змістовий модуль ІІ. Правове регулювання державних доходів та видатків		
5	Бюджетне право і бюджетний устрій України	2
6	Бюджетний процес в Україні	2
7	Податкове право і податкова система України	2
8	Правове регулювання банківської діяльності	2
9	Правове регулювання цін та ціноутворення	2
10	Правові засади державного кредиту	2
	Разом	20

6. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль І. Фінансова діяльність держави		30	5
1	Відповідальність за порушення фінансового законодавства	30	5
Змістовий модуль ІІ. Правове регулювання державних доходів та видатків		30	5
2	Правові засади державного кредиту.	30	5
	Разом	60	10

9. Індивідуальні завдання – не передбачено навчальним планом

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Фінансове право»

Разом: 108 год. З них: лекції - 22год., семінарські заняття - 20год., модульний контроль - 6 год., самостійна робота – 60 год..

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.					
Лекції (теми, бали)	Тема 1-2 (2бали)	Т3 (1 бал)	Т4	Т5 (1 бал)	Т6 (1 бал)	Т7 (1 бал)	Т8 (1 бал)	Т9 (1 бал)	Т10 (1 бал)	Т11 (1 бал)
Семінарські заняття (теми, бали)	Т1 (11б.) Т2 (11 б)	Т3 (11 балів)	Т4 (11 б)	Т5 (11 б)	Т6 (11 б)	Т7 (11 б)	Т8 (11 б)	Т9 (11 б)	Т10 (11 б)	
Самостійна робота (бали)	Тести, 5 балів				Тести, 5 балів					
Модульні КР	25 балів				25 балів					
Підсумковий контроль (вид, бали)	100 балів									

11. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

12. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, за виконання індивідуальних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням

роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 10), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	5	5	6	6
2	Відвідування семінарських занять	1	4	4	6	6
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	4	40	6	60
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	79	-	102
	Разом			181		
	Коефіцієнт			0,55		
	Підсумковий бал			100		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- Опорні конспекти лекцій.
- Навчальні посібники.
- Робоча навчальна програма.
- Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- Презентації.

14. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України // Відомості ВР України. – 1996. - №30. – Ст.141
2. Фінансове право - за редакцією проф.М. П. Кучерявенка, Харків «Право», 2012.- 453 с.
3. Фінансове право України: Навчальний посібник: За заг.ред. д.ю.н., проф. Шкарупи В.К.- Київ: „Істина“, 2013. - 148 с.
4. Воронова Л.К. Фінансове право України Підручник. — К.: Прецедент; Моя книга, 2006. - 448 с.
5. Алисов, Е. А. Правовое регулирование валютных отношений в Украине / Е. А. Алисов. - Харьков : Консум, 1998. - 142 с.
6. Алісов, Є. О. Теоретичні проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні [Текст] : монографія / Є. О. Алісов. - Х. : Фоліо, 2004. 288 с.
7. Дмитрик, О. А. Содержание и классификация финансовых правоотношений: монография / О.

- А. Дмитрик ; под ред. Н. П. Кучерявенко. Харьков : Легас, 2003. - 160 с.
8. Заверуха, І. Б. Банківське право : посіб. для студ. / І. Б. Заверуха. Львів : Астролябія, 2002. - 222 с.
  9. Кучерявенко, М. П. Податкові процедури: правова природа та класифікація: монографія / М. П. Кучерявенко. - К. : Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2014. - 460 с.
  10. Музика, О. А. Доходи місцевих бюджетів за українським законодавством: монографія / О. А. Музика. - К. : Атіка, 2004. - 344 с.
  11. Музика, О. А. Неподаткові доходи місцевих бюджетів України (фінансово- правове дослідження): монографія / О. А. Музика. - К. : Атіка, 2013. - 256 с.
  12. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / кол. авт.: В. І. Антипов, Л. К. Воронова, Н. В. Вороніна та ін. ; за заг. ред. П. В. Мельника ; ДПА України, Нац. Акад. ДПС України ; АПрН України, НДІ фін. права. - К. : Юрінком Інтер, 2003. - 416 с.
  13. Научно-практический комментарий Бюджетного кодекса Украины / [Г. В. Бех, Л. К. Воронова, Н. П. Кучерявенко и др.] ; под ред. Н. П. Кучерявенко. - Харьков : Одиссей, 2005. - 416 с.
  14. Нечай, А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: монографія / А. А. Нечай. - Чернівці : Рута, 2004. - 376 с.

Допоміжна

15. Орлюк, О. П. Фінансове право: підручник / О. П. Орлюк. - К. : Юрінком Інтер, 2013. - 528 с.
16. Пришва, Н. Ю. Правові проблеми регулювання обов'язкових платежів / Н. Ю. Пришва. - К. : Екс Об, 2012. - 280 с.
17. Савченко, Л. А. Правові основи фінансового контролю: навч. посіб. / Л. А. Савченко. - К. : Юрінком Інтер, 2013. - 504 с.
18. Савченко, Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: монографія / Л. А. Савченко. - Ірпінь : Акад. ДПС України, 2001. - 407 с.
19. Фінансово-правовий механізм формування дохідної частини бюджетів / Л. А. Савченко, А. В. Цимбалюк, В. Т. Капріца та ін. - Ірпінь : Акад. ДПС України, 2002. - 357 с.

Нормативні акти

1. Податковий Кодекс України. // Відомості ВР України . - 2011. - N 13-14, N 15-16, N 17. - ст.112
2. Бюджетний Кодекс України // Відомості ВР України. -2010. - N 50-51. - ст.572
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 20.03.91 № 872-XII // ВВР України. — 1991. — № 38.
4. Закон України «Про аудиторську діяльність» // ВВР України. — 1993. — № 23.
5. Закон України «Про Державну контрольно-ревізійну службу в Україні» // ВВР України. — 1994. — № 11.
6. Закон України «Про Державну податкову службу в Україні» // ВВР України. — 1994. — № 15.
7. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» // Голос України. — 1996. — 26 листоп. — № 221.

